

9.0106 תהליך נטילת מחויבויות החלות על ציוד ואמצעים, הטמעתן והפיקוח על יישומן

הגדרות

1. בפקודה זו –

- א. "ציוד ואמצעים" – מערכת, אמצעי לחימה, אמצעי סיוע ללחימה, אמצעי הדרכה, מערכות מידע, מערכות שליטה ובקרה וכל תשומה אחרת העומדת לרשות גוף בצה"ל, דרך קבע או באופן ארעי, כדי למלא את משימותיו, בין שנרכש מגורם זר, ובין שלא נרכש ממנו.
- ב. "צד שלישי (צד ג') – גופים מחוץ לצה"ל, כולל תעשיות ביטחוניות.
- ג. "מחויבויות" – התניות או מגבלות החלות ביחס לציוד ולאמצעים שמקורן בגורם זר.

מטרה

2. קביעת הנהלים הנוגעים לנטילתן של מחויבויות ביחס לציוד ולאמצעים, הטמעתן בצה"ל והפיקוח על יישומן.

כללי

3. על אמצעים ועל ציוד שצה"ל משתמש בהם חלות מחויבויות מסוגים שונים, כלפי גורמים זרים, כגון אמנות בין-לאומיות, רישיונות יצוא, הסכמים ומכתבי התחייבות.
4. מחויבויות אלה כוללות מגוון היבטי שימוש ואחזקה לציוד ולאמצעים שעליהם הן חלות, כגון הפעלת הכוח, הגנה על ביטחון מידע, הגבלת העברה לצד שלישי, שמירה ואבטחה, תהליכי דיווח ועדכון.
5. מחויבויות מסוימות נושאות רגישות מדינית, ולעיתים הן מלוות במוכנות להיחשף לביקורת של גורמים זרים. על כן, קיימת חשיבות רבה הן לאופן נטילתן של מגבלות אלה, והן להטמעתן ולפיקוח ולבקרה על יישומן.

נטילת מחויבויות

6. משהב"ט הוא הגורם היחיד הנושא באחריות לקשר בין גורמים זרים לבין גורמי צה"ל בתהליך רכישת ציוד ואמצעים (כאמור בהמ"ב 11.50 "מנה"ר – הוראת ארגון").
7. כאשר נשקל רכש של ציוד ואמצעים שנדרשת בהם נטילת מחויבויות, מתקיימת במשהב"ט עבודת מטרה (עמ"ט), בהובלת מלמ"ב. בעמ"ט זה שוקלים את המחויבויות המוצעות ובוחרים את סוגיית כדאיות הרכש בראי המחויבויות שיינטלו (כאמור בהמ"ב 40.43 "מתן התחייבות לשימוש ומשתמש סופי ברכש ידע או טובין בחו"ל").
8. לעבודת מטרה זו נדרש גיבושה של עמדת צה"ל ביחס למחויבויות המוצעות ולהשלכותיהן על כדאיות הרכש (בדגש על השפעת המחויבויות על השימוש באמצעי, על תהליכי הפיקוח והבקרה שיידרשו ועל משמעויות החשיפה לביקורת של גורם זר).
9. העמדה תגובש כחלק מתהליך ייזום ההצטיידות בציוד ובאמצעים, על בסיס המידע שיועבר מהגורם שממנו אמורים הציוד והאמצעים להירכש, כשיישא וייתן איתו משהב"ט.

בלמ"ס

פקודות מסכ"ל ,

10. את העמדה יגבש גוף האמל"ח הזרועי המוביל את תהליך ההצטיידות, בשיתוף עם הגורם המפקח על המחויבויות שנדרשת נטילתן (בהתאם לסוג המחויבות, כמפורט בסעיפים 17-19 להלן).
11. את העמדה יסכם הדרג המאשר את המיזם (פרויקט), הנקבע בהתאם לעלותו או בהתאם למאפייניו, כפי שייקבעו מעת לעת בפקודות צה"ל הנוגעות לתהליך ייזום, פיתוח, הצטיידות וקליטה של אמצעים ומערכות בצה"ל.
12. את העמדה יציג בעבודת המטה גוף האמל"ח הזרועי בהובלת המלמ"ב.
13. משהסתיימה עבודת המטה, יידע גוף האמל"ח הזרועי את הגורם המפקח על המחויבות (בהתאם לסוג המחויבות, כמפורט בסעיפים 17-19 להלן) בדבר הכוונה לרכוש ציוד ואמצעים שיחולו לגביהם מחויבות, שלפי סוגה הוא הגורם האחראי לפקח עליה.
14. כאשר נשקלת נטילת מחויבות, שלא בתהליך רכישת ציוד ואמצעים מסוימים, לרבות באמצעות אמנה בין-לאומית, הסכם או בהתחייבות חד-צדדית, יגבש אג"ת את עמדת צה"ל בשיתוף עם מפצ"ר ועם גופי האמל"ח הזרועיים המתאימים. משניטלה מחויבות מסוג זה, אג"ת אחראי ליידע את גופי האמל"ח הזרועיים המתאימים ואת אמ"ץ בדבר קיומה של מחויבות כאמור.
15. על גוף האמל"ח הזרועי לשמור ולתעד את כל המחויבויות הנוגעות לציוד ולאמצעים שבאחריות. יובהר כי אין בכך לגרוע מאחריות המלמ"ב לרכז את המידע ולרשום ולנהל את כל המחויבויות שניתנו לגורמים זרים בעת תהליך רכישת ציוד ואמצעים, בהתאם להמ"ב 40.43.

האחריות להטמעה ולפיקוח

16. האחריות לתרגם את המחויבויות להנחיות, להנחות את הזרועות והגופים ולוודא את הכרתן ואת הטמעתן, וכן לערוך בקרה ולוודא כי המחויבויות מקוימות בפועל – חלה על הגורמים שלהלן, בהתאם לסוג המחויבות.
17. מניעת זליגת ידע או ציוד ואמצעים – באחריות מחב"ס. סוג זה של מחויבויות עשוי לכלול דרישה לקבלת אישור מקדים של הגורם הזר שממנו נרכשו הציוד והאמצעים, לאחת או ליותר מהפעולות האלה:
  - א. **העברה יזומה** – העברת ציוד ואמצעים, לרבות ידע לגבי מרכיביהם, אופן הפעלתם ואפיון חלקיהם, לצד ג' (ולעיתים אף בין זרועות צה"ל, אם הציוד והאמצעים הוגדרו כמיועדים לזרוע ספציפית).
  - ב. **שת"פ עם גורם זר** – הפעלת ציוד ואמצעים בתרגילים עם צבאות זרים.
  - ג. **הצגה לגורם זר** – הצגת ציוד ואמצעים לגורם זר (לדוגמה, **הטסת גורם זר** על פלטפורמות אמריקאיות).
  - ד. **מכירת עודפים** – הצעת עודפי ציוד ואמצעים למכירה לצד שלישי תהיה בהתאם למחויבויות ובאישור משהב"ט (כמפורט בהמ"ב 41.06 "יצוא/מכירת המשך במגבלות של מדינות אחרות").
18. היבטי שימוש והפעלה – באחריות אמ"ץ ובשיתוף מפצ"ר ואג"ת. סוג זה של מחויבויות כולל פעולות אלו:
  - א. **השימוש** – מגבלה על אופן, על מתאר או על עיתוי של השימוש בציוד ובאמצעים.

בלמ"ס

בלמ"ס

9.0106
פקודות מסכ"ל, 7 באוקטובר 2010

- ב. **הסבת השימוש** – שינוי ייעודם של ציוד ואמצעים שנרכשו למטרה מסוימת מחייב קבלת אישור מקדים (ביחס לציוד ואמצעים אמריקאיים, כמפורט בהמ"ב 40.41 "שימוש סופי ומשתמש סופי במוצר – הזמנות בארה"ב").
- ג. **דיווח, תיעוד ועדכון** – שימוש בציוד ובאמצעים מסוימים עשוי להצריך העברת דיווח ראשוני לגורם שממנו נרכשו וכן עדכונים, תקופתיים או על פי בקשה, אשר הכנתם מחייבת תיעוד מדויק של היקף, אופן ונסיבות של השימוש.
19. **מניעת גניבה, אובדן ונזק** – באחריות אט"ל וגופי הלוגיסטיקה הזרועיים. סוג זה של מחויבויות כולל פעולות אלו:
- א. **אחזקה ואחסנה** – מגבלות ביחס לאופן האחסנה, כולל רמת האבטחה הנדרשת וכן אופן האחזקה והטיפול.
- ב. **דיווח על אובדנים** – חובת דיווח מיידי על אובדן או על גניבה (למשל: אמצעי ראיית לילה).
20. על הגוף האחראי להטמעת מחויבות מסוג מסוים לשמור ולתעד את כל המחויבויות מסוג זה, ביחס לכל הציוד והאמצעים שבהם השתמשו בצה"ל.
21. הטמעת כל סוגי המחויבויות בקרב כל הגופים בצה"ל (בפרט בקרב קציני האמל"ח וקציני המיזמים) בעת ההכשרות והאימונים – באחריות הזרועות, האגפים וקציני החילות הראשיים.

הפנייה לפקודות

22. פ"מ זו מיישמת את ההמ"בים האלה ביחס לצה"ל:
- א. המ"ב 40.41 "שימוש סופי ומשתמש סופי במוצר – הזמנות בארה"ב"
- ב. המ"ב 40.43 "מתן התחייבות לשימוש ומשתמש סופי ברכש ידע או טובין בחו"ל".
- ג. המ"ב 58.01 "יצוא/מכירת המשך במגבלות של מדינות אחרות".